

POROČILO O PRESKUSU ŠT.: U2015-010

Naročnik: Javna gozdarska služba – Naloga 2.A Usmerjanje in strokovno vodenje poročevalske, prognostične-diagnostične službe za gozdove (PPD)

Številke zapisnikov: -
Št. vzorca iz zapisnika: -
Opis vzorcev: defoliacija hrastovih dreves na počivališču Barje v Ljubljani in prisotnost gosenic neznane vrste žuželk

Datum prejema vzorcev: 23. 6. 2015
Čas izvajanja preskusa: od 23. 6. 2015 do 23. 6. 2015
Datum izdaje poročila: 24. 6. 2015
Namen testiranja: ugotavljanje vzroka defoliacije hrastov in predlog ukrepov za odstranitev gosenic

Vzorec	Metoda	Rezultat	Opomba
-	LVG morfološka analiza – žuželke	Hrastov sprevodni prelec <i>Thaumetopoea processionea</i> (Linnaeus, 1758)	-

Analizni izvid opravila:
dr. Maarten de Groot in dr. Andreja Kavčič

Tehnično odgovornost prevzema:
prof. dr. Dušan Jurc

DODATEK K ANALIZNEMU IZVIDU ŠT. U2015-010

1) UVOD

Dne 23. 6. 2015 smo prejeli obvestilo dr. Lene Marion (Tisa d. o. o.) o poškodbah **hrastovih dreves** na **počivališču Barje** na južni ljubljanski obvoznici. Drevesa so imela obžrte liste (defoliacija), na več drevesih je bila krošnja skoraj popolnoma brez listov (slika 1). Ob drevesih je bila prisotna tudi večja količina gosenic neznane vrste žuželk. Na obvestilo smo se takoj odzvali in opravili pregled na kraju samem. Ugotovili smo močno in zelo izrazito napadenost hrastov z gosenicami, saj so bila debla nekaterih dreves popolnoma prekrita z njimi (slika 2). Gosenice so bile večinoma mrtve, kar domnevamo je posledica virusne bolezni ali pa napadenosti s paraziti oz. parazitoidi, vendar smo na več drevesih našli tudi žive osebkke (sliki 3 in 4). Odvzeli smo vzorce (mrtve in žive gosenice) za morfološko analizo.

2) IZVEDBA ANALIZ

V Laboratoriju za varstvo gozdov Gozdarskega inštituta Slovenije smo izvedli morfološko analizo gosenic, ki je pokazala da so drevesa napadle **gosenice** metulja vrste **hrastov sprevodni prelec** (*Thaumetopoea processionea*).

3) DISKUSIJA IN PREDLOGI ZA UKREPANJE

Hrastov sprevodni prelec je metulj, ki je prisoten v južni in srednji Evropi. Odrasli osebkki so sive barve in v razponu kril merijo 25 – 35 mm. Gosenice so rjave do sive barve s črno glavo in gustom poraščene z dlačicami. Na leto ima ta metulj eno generacijo.

Iz jajčec, ki prezimijo, se razvijejo gosenice, ki so aktivne od aprila do začetka julija. Obžirajo liste in lahko povzročijo popolno **defolijacijo** dreves. Prehranjujejo se ponoči, dan pa preživijo v zapredkih, gnezdih. Hranijo se predvsem z listi hrastov, lahko pa napadejo tudi breze, gabre, kostanje in bukve, ki rastejo v bližini glavnih gostiteljev. Gosenice se z enega prehranjevalnega mesta na drugega selijo v značilnem redu, procesiji, iz česar izhaja njihovo ime. Gosenice se konec julija zabubijo, iz bub pa se po 2 – 3 tednih izležejo odrasli osebkki. Po rojenju oplojene samice odložijo jajčeca (v eni plasti v vzdolžnih vrstah tesno enega zraven drugega) na gladke dele debla.

Čeprav gosenice hrastovega sprevodnega prelca povzročajo defolijacijo hrastov, ki lahko vodi v zmanjšanje rasti in oslabeitev dreves, pa ne povzročajo večje gospodarske škode. Za razliko od tega pa predstavljajo resno **tveganje za zdravje ljudi**. Gosenice so namreč poraščene s **strupenimi dlačicami**, ki pri človeku povzročajo kožna vnetja (gosenični dermatitis, srbečico) in vnetje oči, lahko pa tudi težave z dihali. Strupenim dlačicam so izpostavljeni vsi, ki pridejo z gosenicami v neposreden stik (dotikanje), so pa dlačice zelo krhke in lomljive, zato se zlahka prenašajo tudi po zraku.

Za preprečevanje zdravstvenih težav, ki jih povzročajo gosenice, je potrebna **čimprejšnja ograditev napadene površine in s tem preprečitev dostopa obiskovalcev ter**

odstranjevanje gosenic in njihovih gnezd. Uporaba biocidov (insekticidov) po našem mnenju ni potrebna, saj je večina gosenic mrtvih.

Postopek odstranjevanja in zaščitni ukrepi, ki so pri tem potrebni, so navedeni v navodilih, ki so citirana med Viri in jih je mogoče dobiti tudi na internetnem naslovu: <http://www.zdravgozd.si/dat/gradivo/17.pdf> (str. 65 – 71).

4) DOKUMENTACIJA S FOTOGRAFIJAMI

Slika 1: Defoliacija na hrastovem drevesu (fotografija: M. de Groot)

Slika 2: Gosenice metulja vrste hrastov sprevodni prelec na deblu hrasta (fotografija: M. de Groot)

Slika 3: Gosenice metulja vrste hrastov sprevodni prelec na deblu hrasta (fotografija: M. de Groot)

Slika 4: Gosenice metulja vrste hrastov sprevodni prelec na veji hrasta (fotografija: M. de Groot)

5) VIRI

Jurc D. in Kolšek M. 2012. Navodila za preprečevanje in zatiranje škodljivcev in bolezni gozdnega drevja v Sloveniji. Priročnik za javno gozdarsko službo. Silva Slovenica, Gozdarski inštitut Slovenije, Ljubljana, Slovenija, str.: 65 – 71.